

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут неперервної освіти
Кафедра публічного управління та адміністрування

УЗГОДЖЕНО

Директор ННЦНО

Артем СЛЮНЯЄВ

« 5 » 11 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

« 16 » 11 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Конституційне право»

Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітньо-професійна програма: «Публічне управління та адміністрування»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	2	105/3,5	17	34	–	54	-	-	Диф. залік 2 с.
Заочна	2, 3	105/3,5	6	6	–	93	КР (3)с	-	Диф. залік 3 с.

Індекс: НБ – 11 - 281/21-2.1.8

НБ – 11 - 281з/21-2.1.8

Робочу програму навчальної дисципліни «Конституційне право» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування», навчальних та робочих навчальних планів № НБ – 11 - 281/21, № РБ – 11 - 281/22, № НБ – 11 - 281з/21, № РБ – 11 - 281з/22, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

доцент кафедри публічного

управління та адміністрування

/Алла ГЕЛИЧ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» – кафедри публічного управління та адміністрування, протокол № 1 від «25» 08 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

/Тетяна ГОГОЛЬ/

Завідувач кафедри

/Лариса МЕЛЬНИЧУК /

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту неперервної освіти, протокол № 1 від «07» 09 2022 р.

Голова НМРР

/Наталія ГРУЩИНСЬКА /

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.....	4
1.2. Результати навчання, які дає досягнути навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна...	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни.....	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	5
2.3. Тематичний план.....	7
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	7
2.5. Перелік питань для підготовки підсумкової контрольної роботи.....	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем вищої освіти знань та вмінь	9

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Конституційне право» розроблена на основі Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання, затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце: навчальна дисципліна «Конституційне право» є важливою складовою формування профілю фахівця у галузі публічного управління та адміністрування і належить до циклу дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Метою навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними теоретичними основами конституційно-правових явищ, інститутів і норм вітчизняного конституційного права, процесів, пов'язаних з їхнім становленням, розвитком та функціонуванням.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування знань щодо теорії та методології галузі конституційного права, норм конституційного законодавства, механізму їх реалізації та забезпечення;

- ознайомлення з ключовими аспектами конституційного процесу в Україні, функціонуванням основних конституційно-правових інститутів, правовим статусом суб'єктів конституційно-правових відносин, особливостями конституційно-правової відповідальності.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

(ПРН 4) Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування, зокрема в авіаційній галузі.

(ПРН 5) Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

(ПРН 6) Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

(ПРН 7) Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

(ЗК 1) Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

(ФК 2) Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

(ФК 3) Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

(ФК 14) Здатність брати участь у підготовці та експертизі проектів нормативно-правових актів у сфері правового регулювання управлінських процесів.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Конституційне право» базується на знаннях дисципліни «Основи правознавства» та є основою для вивчення таких дисциплін, як «Державне та регіональне управління», «Інформаційне право», «Основи місцевого самоврядування». Отримані знання можуть бути використані при підготовці дипломної роботи та практичної діяльності, пов'язаної з публічним управлінням.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Основи конституційного права», який є логічною завершеною, самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги модуля

Модуль №1 «Основи конституційного права»

Інтегровані вимоги до модуля №1:

знати:

- основи теорії конституції та конституціоналізму;
- зміст та систему правового положення людини і громадянина в Україні;
- зміст конституційно-правової системи організації та функціонування в Україні органів державної влади та місцевого самоврядування;
  - основи територіальної організації влади України;

вміти:

- використовувати положення науки конституційного права та правильно оцінювати сутність та зміст конкретних конституційно-правових явищ (ситуацій) при вирішенні професійних завдань;
- орієнтуватися у системі конституційного законодавства та правової практики;
- тлумачити конституційне законодавство, правильно застосовувати норми конституційного права та інших правових актів;
- досліджувати конституційно-правові явища, формувати наукові пошуки.

Тема 1. Конституція як основний закон суспільства і держави.

Зміст. Поняття конституції як основного закону. Еволюція конституції. Функції конституції. Види конституцій. Загальна характеристика Конституції України як фундаментального політико-правового акта. Конституційна реформа в Україні.

Тема 2. Засади конституційного ладу сучасної держави

Зміст. Поняття конституційного ладу та його засади. Конституційне закріплення політичної системи на сучасному етапі державотворення. Конституційне регулювання соціогуманітарних відносин. Політико-правові проблеми забезпечення стабільності конституційного ладу України та його основ.

Тема 3. Конституційні засади громадянського суспільства

Зміст. Еволюція та становлення ідеї громадянського суспільства. Поняття та ознаки громадянського суспільства. Інститути громадянського суспільства. Громадянське суспільство в Україні.

Тема 4. Основи правового статусу особи у сучасних державах

Зміст. Основи правового статусу особи як загальний конституційно-правовий інститут. Елементи правового статусу особи. Конституційні права, свободи та обов'язки як базові елементи правового статусу особи. Громадянство як елемент правового статусу особи. Основи правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні. Гарантії реалізації конституційних прав і свобод.

Тема 5. Форми безпосередньої демократії

Зміст. Поняття безпосередньої демократії та її інститути. Поняття і соціальне значення виборів. Види виборів. Виборче право сучасних держав. Виборчі системи: поняття та види. Виборчий процес в Україні. Референдум як інститут безпосередньої демократії. Світова практика проведення референдумів, його основні стадії. Нетипові форми безпосередньої демократії.

Тема 6. Система органів державної влади

Зміст. Поняття та ознаки органів державної влади. Принципи організації діяльності органів державної влади. Система органів державної влади в Україні. Глава держави. Парламент країни. Уряд в сучасних державах.

Тема 7. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади

Зміст. Поняття, види та ознаки центрального органу виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації центральних органів виконавчої влади. Функції та компетенція центральних органів виконавчої влади. Структура центральних органів виконавчої влади.

Тема 8. Територіальна організація публічної влади

Зміст. Поняття та сутність територіальної організації публічної влади. Особливості здійснення публічної влади в державах залежно від форм

територіального устрою. Системи здійснення публічної влади на місцях. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій в Україні. Місцеве самоврядування. Система та порядок формування органів місцевого самоврядування. Конституційно-правовий статус місцевого самоврядування в Україні.

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Основи конституційного права»									
1.1	Конституція як основний закон суспільства і держави.	2 семестр				2 семестр			
		12	2	2 2	6	16	2	2	12
1.2	Засади конституційного ладу сучасної держави	12	2	2 2	6	16	2	-	12
1.3	Конституційні засади громадського суспільства	12	2	2 2	6	16	2	2	12
1.4	Основи правового статусу особи у сучасних державах	12	2	2 2	6	14	-	-	14
1.5	Форми безпосередньої демократії	12	2	2 2	6	3 семестр			
						6	-	-	6
1.6.	Система органів державної влади	14	2	2 2 2	6	8	-	2	6
1.7	Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади	12	2	2 2	6	6	-	-	6
1.8	Територіальна організація публічної влади	12	2	2 2	6	8	-		8
1.9.	Підсумкова контрольна робота/Модульна контрольна робота	7	1	-	6	9		-	9
1.10.	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-		-	-	8	-	-	8
Усього за модулем №1		105	17	34	54	105	6	6	93
Усього за навчальною дисципліною		105	17	34	54	105	6	6	93

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)

Контрольна (домашня) робота (ЗФН) з дисципліни виконується з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих здобувачами вищої освіти у процесі засвоєння навчального матеріалу з дисципліни, систематизація отриманих знань у процесі самостійної підготовки у міжсесійний період.

Виконання, оформлення та захист контрольної роботи здійснюється здобувачами вищої освіти в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доводиться до відома здобувачів вищої освіти.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог);
- наочні (демонстрація, ілюстрація);
- практичні (рішення задач, ділові ігри).

Також для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення даної навчальної дисципліни використовуються такі навчальні технології як робота в малих групах, кейси, семінар-дискусія, рольова гра тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1 Конституційне право України : підручник / [Алмаші І. М. та ін. ; уклад. В. В. Берч] ; Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, Каф. конституц. права та порівнял. правознавства. 10-те (ювіл.) вид., перероб. та допов. Ужгород : Рік-У, 2020. 500 с.

3.2.2. Конституційне право : підручник / [О. С. Бакумов та ін.] ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. 483 с.

3.2.3. Конституційне право України : підручник / [Т. М. Слінько та ін.] ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Т. М. Слінько ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 590 с.

3.2.4. Конституційне право України та зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. / [Філіппов С., Мота А., Петреченко С.] ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Богдана Хмельницького. Київ : Видавництво Людмила, 2021. 263 с.

3.2.5. Пересада О. М. Конституційне право України : навч. посіб. в табл. та схемах / МВС України, Донец. юрид. ін-т. Київ : Дакор, 2020. 247 с.

Допоміжна література

3.2.6. Конституційне право зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. / С. С. Андрейченко [та ін.] ; [авт.-уклад.: О. Т. Волощук, В. І. Качурінер, В. Ю. Колесник] ; Міжнар. гуманітар. ун-т. Одеса : Фенікс, 2021. 178 с.

3.2.7. Конституційне право України : підручник / [Алмаші І. М. та ін. ; уклад.: Коцкулич В. В., Джуган В. В.] ; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т, Каф. конституц. права та порівнял. правознавства. 8-е вид., перероб. та допов. Ужгород : Гельветика, 2018. 409 с.

3.2.8. Конституційне право України. Тестові завдання : навч.-метод. посіб. / [О. В. Білоскурська та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, зав. каф. публ. права Руслани Гаврилук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. 447 с.

3.2.9. Кулі-Іванченко К. К. Конституційне право. Загальна частина : навч.-метод. посіб. : для студентів юрид. коледжу Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.", спец.: 081 "Право" / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. конституц. права. Одеса : Фенікс, 2019. 102 с.

3.2.10. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право : [посібник] / Ужгород. нац. ун-т. Юрид. ф-т, НДІ порівнял. публ. права та міжнар. права. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 327 с.

3.2.11. Федоренко В. Л. Конституційне право України : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ : Ліра-К, 2016. 615 с.

3.3. Інтернет-ресурси

3.3.1 www.rada.gov.ua

3.3.2 www.president.gov.ua

3.3.3 www.kmu.gov.ua

3.3.4 www.lib.nau.edu.ua/main/

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної здобувачами вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль № 1 «Основи організації зв'язків з громадськістю»		
Виконання практичних завдань	26 x 15 = 30	30
Контрольна (домашня) робота	-	40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи здобувач вищої освіти має набрати не менше</i>	36	-
Підсумкова контрольна робота	30	-
Виконання модульної контрольної роботи / підсумкова контрольна робота	40	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу вищої освіти, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих за окремі види виконаної навчальної роботи, становить модульну рейтингову оцінку.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка дорівнює модульній рейтинговій оцінці.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Конституційне право»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 17.05 (38)–01-2022

стор. 11 з 11

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	16.11.22	Андрій Монастирський	<i>[Signature]</i>	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ змін	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				